

τὸ Κ θέσιν πρὸ τῆς πραγματικῆς συναντήσεως τῶν δύο στόλων, τοῦ δεξιῦ κέρατος (κατὰ τὸν Αἰσχύλον) σπεύδοντος μᾶλλον τοῦ ἀριστεροῦ. Ὡς δὲ οἱ Πέρσαι προσήγγιζον πρὸς τὴν τάξιν ταύτην τῶν Ἑλλήνων, τὸ δεξιὸν αὐτῶν κέρας ἐγένετο δυτικὸν πρὸς τὴν Ἐλευσίνα. Ἡ ἐρμηνεία αὕτη διαλλάττει ἐντελῶς τὸν Ἡρόδοτον πρὸς τὸν Αἰσχύλον, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς τρεῖς κυρίας κινήσεις τοῦ Ξέρξου, ἐν αἷς πᾶσα διαφωνία πρὸς τὸν δεύτερον θὰ ἐξημίου τὴν ἀξιολογίαν παντὸς συγγραφέως. Οὕτως ἄρα εἶδομεν, λεπτομερέστερον τὰ καθ' ἕκαστα ἐξετάσαντες, ὅτι ὁ Ἡρόδοτος συμφωνεῖ οὐσιωδῶς τῷ τε Αἰσχύλῳ καὶ ταῖς ἄλλαις ἐπισήμοις ἡμῶν μαρτυρίαις, διαφωνεῖ δὲ πρὸς τὴν θεωρίαν, ἥτις συνήθως νομίζεται ὅτι ὑποστηρίζεται ὑπὸ τῶν λογῶν αὐτοῦ. (Archaeological Institute of America, Papers of the American School of Classical Studies at Athens, I. Boston, 1885).

ΔΗΜ. ΖΩΜΠΟΛΙΑΝΣ, Δ. Φ. Δ. Ν.

ΥΠΑΤΗ

ΟΔΟΠΟΡΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ἀπὸ Λαμίας εἰς Ὑπάτην. — Δύο ὁδοί — Ὑπάτη, Ὑπατα, Ὑπάτα Νέα Πάτρα καὶ Πατρατζῆκι. — Εἰς ἀναζήτησιν τῶν μαγισσῶν καὶ τοῦ . . . πεπωμένου. — Ἡρωδίων ἐπίσκοπος Νέων Πατρῶν· μαρτυρικὸς αὐτοῦ θάνατος. — Ἐρείπια ἀρχαίου φρουρίου. — Τὰ κατὰ τὴν γέννησιν Ἰωάννου τοῦ νόθου. — Ἡ ὁσία Θεοδώρα καὶ ἡ διαβολογυναῖκα Γαγγρηνή. — Ρεμβασμός. — Ἀντὶ τῶν ληστῶν οἱ φυγῆδικοι. — Τὸ τραγοῦδι τοῦ ἱεροσύλου. — Ὁ ἄγων τοῦ 1821 καὶ ἡ Ὑπάτη. — Σύντομοι σημειώσεις. — Κάμηλοι, καμηλάκια καὶ καμηλοκόμοι. — Τὰ Ἅγια Ἱεροσόλυμα ἐπὶ τῆς Οἴτης.

Ἐπὶ θέσεως μαγευτικωτάτης, ἐπὶ τῆς Οἴτης. ὑπεράνω τῆς κοιλάδος τοῦ Σπερχεῖοῦ διακρίνω τὸ χωρίον Ὑπάτη ἐν ᾧ ἄλλοτε κατόικουν αἱ θετταλαὶ γόησσαι καὶ ὁ ἐλλέβορος ἐφύετο ἐν ἀφθονίᾳ. Τὸ ἀπὸ Λαμίας εἰς Ὑπάτην τρίωρον ταξείδιον ἐφ' ἀμάξης εἶνε λίαν εὐχάριστον. Παντοῦ γῆν γόνιμον ἀδρότατην ἀναδίδουσιν βλάστησιν ἀπαντὰς τις καὶ ἀνὰ μικρὰς ἀποστάσεις φαίνονται χωρία ποικίλλοντα χαριέντως τὸ Φθιωτικὸν πεδίον. Εἰς τοῦ Σπερχεῖοῦ τὰ ὀλίγα ὕδατα ἀντικατοπρίζονται εὐθαλεῖς πλάτανοι καὶ τῆς Οἴτης ἡ ὑψηλὴ κορυφὴ δεσπόζει τῆς τερπνῆς ταύτης κοιλάδος, ἣν δικαίως ἐκθειάζουσιν οἱ λατῖνοι ποιηταί. Τὰ Καλύβια, τὸ Κωσταλέζη, οἱ Κομποτάδες τὸ στρατόπεδον τῶν ὁπλαρχηγῶν τῆς Φθιώτιδος, τὸ Μπεκή, τὸ Ἀμοῦρι, τὸ Λιανοκλάδιον δι' οὗ θὰ διέλθῃ ὁ σιδηρόδρομος Πειραιῶς-Λαρίσσης, οἱ Μεξιάταις εἶνε τὰ χωρία, ἃ συναντᾷ τὸ βλέμμα τοῦ ὁδοιπόρου ἔνθεν κἀκεῖθεν τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης εἰς Ὑπάτην. Ὅλα σχεδὸν εἶνε κατάφυτα καὶ καλοπεριποιημένα.

Δύο ὁδοὶ φέρουσιν εἰς Ὑπάτην, ἡ μὲν διὰ τῆς γεφύρας Φραντζῆς ἡ τὸν χειμῶνα μᾶλλον ἐν χρήσει, ἡ ἑτέρα διὰ τῶν λουτρῶν, ἧς ἐν τμήμα ἀπὸ Λιανοκλαδίου μέχρι τῶν λουτρῶν κταχρηστικῶς καλεῖται ὁδός. Οἱ τροχοὶ τῆς ἀμάξης βυθίζονται μέχρι τοῦ ἄξονος εἰς τὴν σκόνιν, ἐνιαχοῦ εἰς τελματώδη ὕδατα καὶ μετὰ δυσκολίας γίνεται ἡ διάβασις τοῦ Σπερχεῖοῦ, ὅστις εὐτυχῶς κατὰ τὸ θέρος ἔχει πολὺ ὀλίγον ὕδωρ, ἄλλως τοῦτο εἶνε ἀδύνατον ἐν καιρῷ χειμῶνος. Τὴν δευτέραν ταύτην ὁδὸν προτιμῶσιν οἱ ταξειδεύοντες τὰ μέρη ταῦτα ὡς συντομωτέραν καὶ διερχομένην ἐκ τῶν λουτρῶν, ὅπου τὸ θέρος πολλοὶ εἰσιν οἱ μεταβαίνοντες ἕνεκα τῶν ἱαματικῶν ὑδάτων, περὶ ὧν ἐν ἑτέρῳ κεφαλαίῳ θὰ ἐνδιατριψόμεν.

Ἡ Ὑπάτη (τὰ Ὑπατα ἢ Ὑπάτα ἢ Νέα Πάτρα ἢ τουρκιστὶ Πατρατζῆκι) ὑπῆρξεν ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἡ πρωτεύουσα τῶν Αἰνιάνων, λίαν ὀχυρὰ ὑπὸ ἔποψιν στρατιωτικὴν, περιβαλλομένη διὰ τείχους καὶ πολλὰ μνημεῖα τέχνης ἔχουσα. Οἱ Αἰτωλοὶ κυριεύσαντες κατὰ τὸ 278 π. Χ. τὴν πολίχνην ταύτην, κατέστησαν ἔδραν τοῦ Αἰτωλικοῦ δεσμοῦ ἐν ᾗ συνήρχοντο οἱ ἀντιπρόσωποι αὐτῶν. Ὅπως αἱ πλεῖστοι πόλεις τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ Ὑπάτη τὸ 192 π. Χ. κατελήφθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, μετονομασθεῖσα ὑπ' αὐτῶν κατὰ τὴν ὀρθοτέραν γνῶμην Νέα Πάτρα. Οἱ Καταλάνοι (1310 μ. Χ.) μετὰ τὴν κατάληψιν τοῦ Δουκάτου τῶν Ἀθηνῶν λίαν ἰσχυροὶ γενόμενοι, ἐξέτειναν τὰ ὅρια τοῦ κράτους αὐτῶν, συστήσαντες καὶ Φραγκικὸν δουκάτον τῶν Νέων Πατρῶν μετὰ τὸν θάνατον Ἰωάννου Δούκα τοῦ Β. τοῦ ἐπιλεγομένου Δουκὸς τῶν Νέων Πατρῶν καὶ τῆς Βλαχίας. Ὁ δὲ Σουλτάνος Βαϊαζίτης Α' καταστρέψας ἐν ἔτει 1397 τὸ Ζητούνιον (Λαμίαν), συγκατέστρεψε καὶ τὴν Ὑπάτην. Εἰς τὸν χρονογραφικὸν τοῦτον πίνακα δὲν πρέπει νὰ παραλείψωμεν καὶ τὴν ἐν ἔτει 1687 μ. Χ. ἐκραγείσαν κατὰ τῶν Τούρκων ἐπανάστασιν, ἣν διηύθυνεν ὁ ἀρματολὸς τῆς Ὑπάτης Σπανός, ἔχων συνεργούς τὸν ἀρματολὸν Παρνασσίδος Κούρμαν καὶ τοὺς ἐπισκόπους Φιλόθεον Σαλόνων Ἱερόθεον Θηβῶν, Μακάριον Λαρίσσης καὶ Ἀμβρόσιον Εὐβοίας. Ὑπάρχουσι τινες ὑποστηρίζοντες, ὅτι ἡ Νέα Πάτρα ἐθεμελιώθη ὑπὸ τῶν Ἀχαιῶν κατὰ τὸν μεσαιῶνα, ἀναγκασθέντων ν' ἀναχωρήσωσιν ἐκ Πατρῶν, ἕνεκα τῶν ἐν Πελοποννήσῳ βαρβαρικῶν ἐπιδρομῶν. Εἰς τοὺς Πατρεῖς ἐπομένως ἀποδίδουσι καὶ τὴν μετονομασίαν τῆς Ὑπάτης εἰς Νέα Πάτραν. Σήμερον ἡ πόλις κυρίως καλεῖται Ὑπάτη ὑπὸ δὲ τῶν ἐγγχωρίων ἐνίοτε Πατρα χάριν συντομίας. Ἀλλ' ἡ συντομία αὕτη, ἀντὶ νὰ ὠφελήσῃ, βλάπτει, ἐπέρχεται σύγχυσις ὀνομάτων καὶ ἐνῷ ὁ χωρικός διμυλῇ περὶ τῆς πατρίδος του, ὁ ξένος νομίζει, ὅτι πρόκειται περὶ τῶν Πατρῶν τῆς Πελοποννήσου.

Ἡ ἐν τῷ χωρίῳ ἄφιξις μου ἐχαίρετίσθη ἐνθουσιωδῶς ὑπὸ τῶν ἀνὰ τὰς ὁδοὺς περιφερομένων ἀδеспότων κυνῶν οἱ ὅποιοι εὐτυχῶς εἶνε ἀκίνδυνοι, μὴ ἐπιτιθέμενοι κατὰ τῶν ὁδοιπόρων, ἀλλὰ μόνον ὑλακτοῦσιν. Ἐνεκα τῆς Κυριακῆς ὅλοι οἱ

κάτοικοι φέροντες τὴν καθάριον ἐθνικὴν τῶν ἐνδυμασίαν, ἐκά-
θηντο ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ χωρίου συζητοῦντες. Οἱ περισσότε-
ροι μεταξὺ αὐτῶν εἶνε ὠραῖοι, εὐπαρρησίαστοι, λίαν περι-
ποιητικοὶ καὶ εὐχάριστοι. Ἀφοῦ κατεβρόχθισα πεντάδα λου-
καυμίων προσφερομένων ὑπὸ διαφόρων καὶ ἔπιον ἀπλήστως
δρσοσερώτατον ὕδωρ, περιῆλθον τὴν πολίχνην, ἀναζητῶν εἰς
τὰς σχολὰς καὶ χαλικώδεις ὁδοὺς τῆς μυστηριώδη τινὰ οἰκίαν,
κρύφιόν τι ἐνδιαίτημα, ὅπου κατῴκουν ἄλλοτε αἱ ὀνομασται
γύησαι τῆς Θεσσαλίας. Ἐν τῷ προαυλίῳ χθαμαλῆς τινος
οἰκίας, ἐπὶ τοῦ ξυλίνου ἐξώστου ἢ ἐπὶ τοῦ μικροσκοπικοῦ παρα-
θύρου ἀνυπόμεινον ἔριπτον βλέμμα μήπως ἴδω τὴν Ἀγλαο-
νίκην, τὴν Μυκάλην, τὰς περιφήμους ἐκείνας μαγίσσας, αἱ
ὁποῖαι καὶ τοὺς ἀστέρας καὶ τὴν σελήνην ἐξ οὐρανοῦ κατεβί-
βαζον! Τὰ εἰδεχθῇ ἐκεῖνα γύναια τὰ ἀπατῶντα ἀναιδῶς τὰ
πλήθη διὰ τῶν μαγγανειῶν των, τὰ μισητὰ ἐκεῖνα γραῖδια
διὰ τοῦ ψεύδους καὶ τῆς ἀπάτης ἀργυρολογοῦντα, τὰ πολ-
λαχῶς ἐπικινδύνα ἐν πάσῃ πεπολιτισμένῃ κοινωνίᾳ, οὐδαμοῦ
πλέον φαίνονται. Σήμερον ἐὰν θέλῃς νὰ μάθῃς τὴν μοῖραν σου
ἢ τί σοι ἐπιφυλάσσει τὸ πεπρωμένον, ἀνάγκη νὰ προστρέξῃς
εἰς τὰς πλανοδίους Ἀθιγγανίδας, αἱ ὁποῖαι μὲ κυνικὴν ἀναι-
δειαν ἐτάζονται τὰς γραμμὰς τῆς παλάμης, σοὶ προλέγουσι
τὰ μέλλοντα λίαν ἐπιτηδείως ἀφαιροῦσαι χάλκινά τινα κερ-
μάτια πρὸς ἐξοικονόμησιν τοῦ παρόντος! Οἱ ἄρχοντες ἀπη-
νῶς κατεδίωξαν τὰς μαγίσσας καὶ αὐτὸς ὁ λαός, καίτοι πολ-
λάκις συνεβουλεύετο αὐτὰς ἀδρῶς πληρώων τὰς ἀπατηλὰς
προφητείας των, μεγάλως νῦν χαριστεῖτο ὅσκις ἐρρίπτοντο εἰς
τὰς φυλακάς, ἢ σιδηρόδετοι ἐξωρίζοντο εἰς ἄλλας χώρας. Ὁ
λατῖνος συγγραφεὺς Ἀπουλῆιος ἐνταῦθα ἐξέδωκε τὸ «περὶ
μεταμορφώσεως ἢ περὶ τοῦ χρυσοῦ ὄνου σύγγραμμα» καὶ τὸν
«περὶ μαγείας» (de magia) λόγον του.

Ἄλλ' ἐὰν ἡ Ὑπάτη ὑπῆρξεν τὸ κέντρον τῶν μαγισσῶν,
ἦτοι τοῦ ψεύδους καὶ τῆς ἀπάτης, ἀφ' ἑτέρου διὰ τοῦ Ἡ-
ρωδίωνος ἐγένετο ὁ διαπρύσιος κῆρυξ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἦτοι
τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἀγάπης. Ὁ Ἡρωδίων, εἰς τῶν ἐβδο-
μήκοντα μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ, καὶ συγγενῆς τοῦ ἀποστόλου
Παύλου,¹ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων πρεσβύτερος,
κατόπιν δὲ ἐπίσκοπος Νέων Πατρῶν πολλοὺς δὲ τῶν Ἑλ-
λῆνων διδάσκων, καὶ ἐπιστρέφων πρὸς τὴν τοῦ Χριστοῦ πί-
στιν, φθονηθεὶς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ὑπέστη πολλὰ ἐπιστάντες
γὰρ μετὰ τῶν εἰδωλολατρῶν πρῶτον μὲν ἔτυψαν αὐτὸν ἰσχυ-
ρῶς, καὶ λίθοις τὸ στόμα αὐτοῦ συνέτριψαν· εἶτα ξίλοις κρου-
σθεὶς ὑπ' αὐτῶν κατὰ τῆς κεφαλῆς, ὕστερον μαχαίρᾳ κατα-
σφάττεται². Μάτην ἠρεύνησα ἐπισταμένως ἐν τῇ σημερινῇ
πολίχνῃ, ὅπως εὗρω τὸ μέρος, ἐνθα κατεσφάγη ὁ σεβαστὸς
ιεράρχης, τὸ ἐκλεκτὸν τέκνον τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας.
Πολλοὶ τῶν κατοίκων ἀγνοοῦσι καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ ἱερο-
μάρτυρος ἐπισκόπου. Ἐκτὸς τοῦ Ἡρωδίωνος καὶ ἄλλοι ἐχρη-

μάτισαν ἐπίσκοποι Νέων Πατρῶν, ὁ Λέων, ὁ Συμεώνης, ὁ Νι-
κόλαος καὶ ὁ Εὐθύμιος. Καὶ οἱ πάπαι κατὰ καιροὺς πολλοὺς
ἀπέστειλαν ἐνταῦθα λατίνους ἐπισκόπους ὧν τῶν περισσοτέ-
ρων τὰ ὀνόματά εἰσι γνωστά.

Ἡμῖσιαν ὦραν ὑπεράνω τῆς Ὑπάτης σώζονται ἐρείπια
μόνον τοῦ ἀρχαίου φρουρίου, κτισθέντος ὑπὸ Ἰωάννου τοῦ νό-
θου υἱοῦ Μιχαὴλ τοῦ Β'. Ὁ νόθος οὗτος υἱὸς ἐν ἔτει 1269
ἔλαβε κληροδότημα παρὰ τοῦ ἀποθανόντος πατρός του ἐκτὸς
τῆς Θεσσαλίας, Φθιώτιδος καὶ ἄλλων μερῶν, καὶ τὴν Ὀζο-
λικὴν Λοκρίδα. Τὴν Ὑπάτην (ἡ εὐπατριν) κατέστησεν ἑδρὰν
τῆς Δεσποτείας του. — Οἱ Λατῖνοι ἐκάλουν αὐτὸν Δούκα τὸν
Νέων Πατρῶν οὐχὶ διότι εἶχε τίτλον Δουκός, ὥς ἐσφαλμένως
ἐξέλαβον, ἀλλὰ διότι τὸ οἰκογενειακὸν του ὄνομα ἦτο Δούκας³.
Ἀκριβῶς δὲν εἶνε γνωστὸν ποῖα ὑπῆρξεν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰωάν-
νου εἰκάζεται ὁμως, ὅτι ἦτο ἡ Γαγγρηνή, ἡ ἐρωμένη τοῦ πα-
τρός του, ὅστις ἐπὶ πολὺ συνέζησε μετ' αὐτῆς ἀθεμίτως, ἐγκατα-
λείψας τὴν νόμιμον σύζυγόν του Θεοδώραν, ἣν κατόπιν μετα-
μεληθεὶς ἔλαβε πάλιν ὡς σύζυγον. Ἡ Θεοδώρα αὕτη ἡ ἐξ
εὐγενῶν ἔλκουσα τὸ γένος, ἡ ἐνάρετος, ἡ ἀνεξίκακος σύζυγος,
ἡ ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας ὡς ἀγία τιμωμένη, ἐπέστρεψεν εἰς τὸν
οἶκόν της, συγχωρήσασα τὸν ἄπιστον σύζυγόν της, ὅστις τόσον
σκληρῶς πρὸς στιγμὴν τῆς ἀφῆρεσε τὴν οἰκογενειακὴν γαλή-
νην. «Αὐτὸς γοῦν ὁ ὑπερτιμημένος καὶ θεοαγάπητος Δεσπό-
της Μιχαὴλ, τὸν καιρὸν ποῦ ὑπανδρεύθηκε τὴν μακαρίαν καὶ
ἀγιωτάτην ὁσίαν Θεοδώραν, τοῦ ἐφανερώθηκεν ὁ Σατανᾶς
καὶ τὸν ἔβαλε εἰς πείραξιν διαβολικὴν νὰ χωρίσῃ τὴν ὁμόζυ-
γον καὶ νὰ πάρῃ μία [ἄλλη] γυναῖκα, ποῦ εἶχε πλοῦτια
πολλὰ, ἀποχτῶντάς τα μὲ ἄτιμας μεταχειρίσας καὶ ὦ! τῆς
μακροθυμίας σου δέσποτα πολυέλεε Θεέ! [ἔδιωξε] τὴν δούλην
σου Θεοδώραν, ἐπέρνωντας σὲ παλάτι τοῦ ἐκείνη τὴν δια-
βολογυναῖκα, ποῦ μὲ μαγγανείαις καὶ μαγείαις περισσῶς καὶ
μὲ χίλια σατανικὰ ποτίσματα καὶ φερσίματα τοῦ ἐσῆκωσε τὸ
κεφάλι καὶ τὸν ἔκαμε ν' ἀγαπήσῃ ἐκείνη τὴ μάγισσα παρὰ
[πολὺ] καὶ μὲ τρελλαμὸν κεφαλῆς, ξεχνώντας τὴν πρώτην του
γυναῖκα. Ἡ γοῦν ὑπεραγία τοῦ Θεοῦ δούλη Θεοδώρα διωγ-
μένη ἔφυγε μέσα εἰς ἐρημίαις καὶ ἐκεῖ μέσα εἰς ἄγρια βου-
μᾶνα ἀσκήτευε..... Καὶ ὁ δεσπότης κύρ Μιχαὴλ...
ἐπῆγε ὁ ἴδιος καὶ εὗρηκε μέσα στοὺς λόγγους τὴν πανοσίαν
Θεοδώραν, καὶ μὲ χίλιας παρακλήσεις καὶ μετάνοιαις γονα-
τιστὰ καὶ δεόμενος τὴν ἐπῆρε⁴».

Ἡ θέσις, ἐφ' ἧς ἐκτίσθη τὸ φρούριον ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου, εἶνε
λίαν ἰσχυρά, στρατηγικὴ καὶ δεσπόζει μέγα μέρος τῆς κοι-
λάδος τοῦ Σπερχεῖο. Ἡ ἀπὸ τοῦ ὕψους τούτου θέα εἶνε ἀ-
μίμητος, ἐξαισία, μοναδική, ἰδίως ἐν καιρῷ νυκτός, ὡς τὴν
ἀπῆλαυσα ὑπὸ τὸ γλυκὺ φῶς τῆς πανσελήνου. Ἡ εὐφορος πε-

(1) Παύλου πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολ. ΙΣΤ'.

(2) Μηναιὸν Ἀπριλ. ΙΗ'.

(3) Χρονικὸν ἀνέκδοτον Γαλαξειδίου ὑπὸ Κ. Ν. Σάθα.

(4) Χρονικὸν ἀνέκδοτον Γαλαξειδίου ὑπὸ Κ. Ν. Σάθα.

διάς τῆς Φθιώτιδος, ἡ ἐν ἀφθονίᾳ παράγουσα καπνόν, σίτον, ἀραβόσιτον, βάμβακα, ἡ διαρρεομένη ὑπὸ τοῦ Σπερχεῖοῦ καὶ πολυάριθμα εὐανθῆ χωρία περιλαμβάνουσα, ἡ παισιουμένη πρὸς Β ὑπὸ τῆς πολυδένδρου Ὀθρυος, πρὸς Α ὑπὸ τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου, πρὸς Δ ὑπὸ τοῦ δυσπροσίτου Τυμφρηστοῦ καὶ Μ ὑπὸ τῆς Οἴτης, κατὰ τὴν σεληνόφωτον ἐκείνην νύκτα προσελάμβανεν ἄρρητόν τι μεγαλεῖον, ἀνέκφραστόν τινα γοητεῖαν! Ἐπὶ τῶν ἐρειπίων καθήμενος, ἐν μέσῳ τῆς γαληνιώσης φύσεως, ὑπὸ τὸ μελιχρὸν φῶς τῆς σελήνης, βλέπων μακρόθεν τὰ ἀμυδρὰ φῶτα τοῦ χωρίου καὶ τὰς λευκαζούσας αὐτοῦ οἰκίας, ἀκούων πόρρωθεν τοὺς ἁρμονικοὺς τῶν κωδωνίων ἡχούς τῶν ποιμνίων τῇδε κάκεισε διεσκορπισμένων ἀνὰ τὴν πεδιάδα καὶ τοὺς ἐγγύς λοφίσκους, ἀπελάμβανον εὐφροσύνης τοῦ τερπνοῦ πανοράματος μόνος, κατὰμονος, μακρὰν τῆς τύρβης καὶ τῆς ἀναστροφῆς τοῦ πλήθους, ζῶν μὲ τὴν ἀνάμνησιν μόνον ἐκείνης, ἣν ὁ Θεὸς προώρισεν ὡς σύντροφον τοῦ βίου μου καὶ ἀφ' ἧς κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν μεγάλαι ἐκτάσεις γῆς καὶ θάλασσαι μὲ ἐχώριζον, ἀλλὰ.....

«Sois bénie,
O faculté sublime à l'égale du génie,
Mémoire, qui me rends son sourir et sa voix,
Et qui fait qu'exilé loin d'elle, je la vois!»(5)

(ἀκολουθεῖ)

Κ. Δ. ΚΑΠΡΑΛΟΣ

ΤΟ ΔΙΣΣΑΚΙ

Ἡ ἀτμομηχανὴ ἐσύριζεν, ὁ κώδων ἐτήμανε καὶ ἡ ἀμαξοστοιχία εἰσῆλθεν εἰς τὸν σταθμόν. Αἱ θυρίδες ἠνοιχθησαν πάντες δ' οἱ ἐπιβάται κατήλθον, πλὴν μόνος ὁ Ῥώσος Κζάτος δὲν ἐκινήθη, ἀλλ' ὠχρὸς, ἰστάμενος εἰς τὴν θύραν, ἔβλεπεν ἀνησυχῶς τοὺς ὑπαλλήλους, ἔχων τὸ μὲν στόμα ἀνοιχτόν, τὸν δ' ἐπενδύτην ἐκπεπορισμένον καὶ τὸν λαϊμοδέτην του λελυμένον. Μετ' οὐ πολὺ, ἀρραιωθέντος τοῦ πλήθους ὁ σταθμάρχης πλησιάσας τὸν Κζάτον τὸν παρεκάλεσε νὰ κατέλθῃ διότι ὁ συρμός δὲν προῦχώρει μακρύτερον.

— Δὲν κατεβαίνω, εἶπεν ὁ ὁδοιπόρος ἐν φωνῇ ἀπελπιστικῇ, πρὶν βεβαιωθῇ ἐδῶ καὶ ἐνώπιον μαρτύρων, ὅτι μ' ἐκλεψαν.

— Σ' ἐκλεψαν; δὲν εἶνε δυνατόν ἀνεφώνησεν ὁ σταθμάρχης προσβληθεὶς.

— Εἶνε καὶ πρaxeῖνε, νά, πάει τὸ δισάκι μου μὲ τῆς δέκα χιλιάδες φλορίνια ποῦ εἶχε μέσα.

— Ποῦ; πότε; ποιὸς σοῦ τὸ πῆρε;

— Ἀμ. νὰ τῷ ξερα, ὁπολλάτη σας, εἶπε στεναζὼν ὁ Κζάτος. Καὶ νὰ ἦταν δικά μου κύρ Σταθμάρχῃ μου, καλὰ, ἀλλὰ δὲν ἦτανε, ἔπρεπε νὰ τὰ πάω στὸν κύριό μου. Τὸ λοιπὸν γιὰ τὴν τιμὴ μου δὲν ἔμπορῶ νὰ κατεβῶ ἀπὸ δ' ὧ πέρα,

(5) Oeuvres de F. Coppée—Poésies 1874—1878.

προτοῦ γίνῃ ἀνάκρισις ἐδῶ μπροστά μου καὶ βεβαιωθῇ ἐγγράφως ὅτι μ' ἐκλεψαν. Σὰς παρακαλῶ, φωνάζτε τὸν ἀστυνόμο καὶ δύο μαρτύρους.

— Καλὰ, ὀρίστε ἐγὼ γίνομαι ὁ ἕνας μάρτυς, ἀπήντησεν ὁ σταθμάρχης, ὁ ἐλεγκτής, ἐκεῖνος ἐκεῖ κάτω, γίνεται ὁ ἄλλος. Νὰ κι' ὁ κλητῆρας ἀπάνου στὴν ὥρα Πές τοῦ τα αὐτοῦ.

Ὁ κλητῆρ πλησιάσας:

— Πῶς ὀνομάζεσαι; ἠρώτησε τὸν Κζάτον.

— Βερνάρδος Κζάτος, κύριε κλητῆρα. εἰμ' ἐπιστάτης στὸ κτῆμα τοῦ ἐξοχωτάτου Σαράκλη. Χθὲς τὸ βράδυ, ἔλαβα ἀπὸ τὴν ἐξοχότητά του ἕνα τηλεγράφημα καὶ μοῦ λείει πῶς τοῦ χρειάζονται γλίσγωρα 10000 φλορίνια. Ἰσα-ἴσα τρώγαμε μὲ τὴ γυναῖκα μου καὶ ἐορτάζαμε γιὰ τ' ὄνομά της, κι' ἀπ' αὐτοῦ στῆς χαραῖς μᾶς ἦρθ' αὐτὴ ἡ μπόμπα. — Θὰ πάω μόνος μου, τῆς εἶπα τῆς γυναῖκάς μου, γιατί θέλω νὰ μιλήσω καὶ στὴν ἐξοχότητά του. — Καλὰ, μοῦ λείει ἡ γυναῖκα μου, μὰ ἔχε τὸ νοῦ σου νὰ μὴν ἀρρωστήσῃ καὶ νὰ μὴ χάσῃ τὰ λεφτά. — Ἐννοια σου, τῆς λέω γῶ, θὰ τὰ βάλουμε σ' ἕνα δισάκι πέτσινο καὶ θὰ τὸ σφίξω στὴν πλάτη μου. Πᾶμε τὸ τὸ λοιπὸν μὲ τὸν ταμία καὶ μὲ τὸν ἐλεγκτὴ στὸ ταμεῖο παίρνουμε δέκα χιλιάδικα χαρτονομίσματα καὶ τὰ βάζουμε, ἕνα-ἕνα στὸ δισάκι. Ἐπειτα γδύνουμαι, μὲ τὸ συμπάθειο, βάζω τὸ δισάκι στὴν πλάτη, ξαναντύνουμαι καὶ πᾶμε στὸ καπηλειό. Πίνουμε κῆννα δυὸ ποτηράκια καὶ πᾶμε στὸ σιδηρόδρομο. Ξεκινᾶμε. Ἐγὼ ξαπλώνουμαι στὸν καναπέ καὶ ἀποκοιμοῦμαι, ἐκεῖ ποῦ κοντεύαμε πειὰ νὰ φτάσουμε σ' αὐτὸ τὸ σταθμό, ξυπνάω. Γυρεύω τὸ δισάκι, ποῦ δισάκι, μ' ἐκλέψανε!

— Πότε κοιμήθηκες; Δὲν ἔννοιωσές νὰ σὲ πειράζῃ κανεὶς ἐκεῖ ποῦ κοιμόσουν;

— Ὅχι, τίποτε. Ἀμα φύγαμε κοιμήθηκα. Σὰν νὰ νοιωσα ὅμως ἕνα δυνατὸ ἀέρα μιὰ φορά.

— Ἀπὸ ποῦ ἦρθε αὐτὸς ὁ ἀέρας;

— Φαίνεται πῶς ἀπ' τὸ παράθυρο.

— Γιατί δὲν τᾶκλεινες τὰ παράθυρα;

— Θαρρῶ πῶς τᾶκλεισα ὅταν ξεκινήσαμε.

— Ἀμ, λοιπὸν πῶς μπῆκε αὐτὸς ὁ ἀέρας;

— Ἀπὸ τὴν πόρτα ποῦ μπῆκε ὁ κλέφτας

— Ἐχεις ὑποψία γιὰ κανένα;

— Εἴρω κ' ἐγώ; Μονάχος μου ἦμουνα στὸ βαγόνι.

— Καλὰ! ἀνεφώνησεν ὁ κλητῆρ, τὸν ἔχομε στὸ χέρι τὸν κλέφτη. Ὁ ὁδηγὸς εἶνε.

— Ἀδύνατον! ἀνεφώνησεν ὁ σταθμάρχης.

— Τίποτε δὲν εἶν' ἀδύνατον ὅταν πρόκηται διὰ χρήματα.

Ἀς ἔρθῃ ἐδῶ ὁ φίλος.

Εὐκόλως παραστὰς ὁ ὁδηγὸς ἐγένετο κάτωχρος ὅτε τὸν ἠρώτησεν αἰφνης ὁ κλητῆρ.

— Ποῦ εἶνε ἡ δέκα χιλιάδες φλορίνια ποῦ ἐκλεψες;